Акція
“Ми звинувачуємо поліцію!”

Київ
29.11.2021

Центр Громадянських Свобод – правозахисна організація, яка працює для становлення прав людини, демократії та солідарності в Україні та регіоні ОБСЄ задля утвердження людської гідності.

Основними **завданнями** організації є: сприяння реалізації реформ, пов'язаних із забезпеченням прав людини; запровадження громадського контролю за діями правоохоронних органів, суддів, органів місцевого самоврядування; документування випадків політичних переслідувань в Криму та міжнародних злочинів на Донбасі; просвітницька діяльність з метою просування цінностей прав людини; участь у програмах міжнародної солідарності.

Група громадського спостереження "ОЗОН" була створена у січні 2013 року Центром Громадянських Свобод для інституціоналізації системи громадського контролю в Україні. Особливістю її функціонування є широке залучення на волонтерських засадах звичайних громадян до участі в громадському контролі незалежно від їх спеціалізації та попереднього досвіду.

ОЗОН ставить собі **за мету** удосконалення роботи органів влади у сфері забезпечення прав та свобод людини через організацію системи контролю за їх діяльністю, а також популяризацію ідей громадського контролю за владою серед українського суспільства. Вже своєю роботою волонтери ОЗОНу підважують патерналістський підхід у ставленні до влади та привчають як суспільство, так і представників органів влади до поширеної в демократичних суспільствах концепції **"влади як найманого менеджера"**, за якою оцінку ефективності влади надають безпосередні громадяни.

Вступ

Забезпечення свободи зібрань є доволі складним завданням для влади. Особливу складність це завдання становить для поліції, яка несе основну відповідальність за забезпечення можливості провести зібрання і разом з тим підтримання громадського порядку. Особливо це завдання ускладнюється, коли наявне паралельне контрзібрання.

Звіт є результатом моніторингу, який був здійснений групою громадського спостереження "ОЗОН", спираючись на українське законодавство та кращі практики, детально викладені у "Керівних принципах зі свободи мирних зібрань" та керівництві "Права людини та забезпечення правопорядку на публічних зібраннях" БДІПЛ/ОБСЄ.

29 листопада 2021 року спостереження на акції "Ми звинувачуємо поліцію!" та контрзібранні здійснювали 2 спостерігачки. Опис подій, детальний розбір і оцінку дій поліції Ви можете знайти у цьому звіті.

Акція “Ми звинувачуємо поліцію!”

Київ
29.11.2021

Тривалість спостереження громадськими спостерігачами/ками: 18:11 - 19:56

Кількість осіб на зібранні: ~ 350

Кількість осіб на контрзібранні: ~ 60

Кількість поліції НПУ та військовослужбовців НГУ: ~ 195 (без урахування груп резерву)

ГУНП ~ 16
Поліція діалогу ~ 10
ПОП ~ 50
ТОР ~ 18
Патруль ~ 1
НГУ ~ 100

Охорона здоров’я. На місці були присутні загін Червоного Хреста (2) та рятувальники з пожежної команди НГУ

Розділ I. Опис подій

Тривалість зібрання: 18:40 - 19:40
Місце проведення: під будівлю МВС (вул. Академіка Богомольця, 10)
Тематика зібрання: *Як йдеться в анонсі[1] зібрання: "Протягом листопада подільський бар «Хвильовий», а також клуб на Кирилівській та Closer, страждають від нападів невідомих осіб. Цієї п'ятниці близько 25 чоловіків, частина яких була із холодною зброєю, увірвалися на територію «Хвильового», вчинили напад на охоронців, розтрощили меблі та вікна бару, в якому знаходилися люди, та застосували проти них сльозогінний газ. І це все за мовчазної згоди поліції." З вимогами акції можна ознайомитись на сторінці заходу у фейсбуці.*

Короткий опис подій:

Під будівлею МВС відбулась акція "Ми звинувачуємо поліцію", паралельно з якою також проходила контракція, яка на час спостереження вже була на місці.

Спостерігачки прибули на місце о 18:11. На підході до будівлі було орієнтовно 20 працівників ПОП. Під час спроби фіксування порушення носіння ідентифікаційних засобів, працівники/ці навмисно розгорталися, тим самим не даючи фіксувати порушення.

На місці проведення зібрання, біля будівлі перебували орієнтовно 60 працівників/ць НГУ і 12 ГУНП. Учасники/ці акції розташовувались біля самої будівлі МВС, учасники контракції знаходилися по інший бік дороги. На місці була машина контрзібрання з звукопідсилювальною технікою.

О 18:30 під'їхала машина з звукопідсилювальною технікою зібрання. О 18:37 працівникики НГУ вибудували кордон між учасниками/цями зібрання і контрзібрання на пішохідному переході у 2 ряди. Один ряд був повернутий обличчям до учасників/ць зібрання, інший - до контрзібрання. Одночасно патрульні перекрили рух на дорозі.

Епізод 1. Під час того як спостерігачка фіксувала кількість працівників ПОП, підійшов співробітник ПОП, сказав "не треба нас рахувати, рахуйте учасників", і використовуючи помірну силу розвернув спостерігачку на 180°.

Учасники/ці акції включили музику, скандували гасла, розпочалися виступи спікерів. Спікерка закликала не підходити до опонентів, заявила, що після закінчення акції їх супроводжуватимуть до метро працівники/ці поліції. Кордон між двома зібраннями загалом складався зі 100 співробітників НГУ.

О 19:24 організатори/ки оголосили про завершення акції, учасники/ці почали залишати місце зібрання. По маршруту руху зібрання їх супроводжували працівники/ці ПОП і поліції діалогу. Учасники/ці організовано пішли до станції метро Хрещатик (вихід на Алею Героїв Небесної Сотні), біля метро поліція діалогу закликала учасників/ць спускатись в метро. О 19:56 останні учасники/ці спустились в метро, спостерігачки завершили моніторинг.

Епізод 2. У телеграм каналі " Вісник Подільського П*здецю" з'явилась інформація[2], що було скоєно напад на учасників/ць зібрання на Майдані Незалежності: *"напад стався на вході в метро Майдан Незалежності. Неонацисти забрали плакат, але не стали бити людей, коли почули, що серед них є іноземець. Атакували три дорослих та міцних чоловіка років по 30-35, у одного була татуха «павутиння» на шиї справа."*

[1] https://fb.me/e/10Sb69sLn
[2] https://t.me/vestnikpodil/649

Учасники/ці контрзібрання паралельно заходу також включали музику, виступали спікери. Під час виголошення промов, також було зафіксовано, як лунали образливі вислови в сторону учасників зібрання (“наволоч”, “мутанти”, “виродки” і т.п). О 19:40 оголосили про завершення організатори контрзібрання. В супроводі НГУ, вони почали покидати місце зібрання.

Гасла зібрання:

"Бунтуй, кохай, права не віддавай"
"Безпеки на Подолі"
"Свобода та безпека" (та ін.)

Плакати зібрання:

"STOP ультраправий терор"
"Ніколи знову"
"make Podil safe againe"
"Я хочу вільно тусити Подолом"
"Досить кришувати розбій"
"У ХВАВ їм бутерброд- мене лупцює ідіот"
"why do sexy people (me) have to suffer from cops and far-rights"
(та ін.)

Гасла контрзібрання:

"Наркотики це смерть"
"Геть наркобариг з Києва"
*"Геть наркоманів і п*дарасів з Києва" (та ін.)*

Проблеми із засобами персональної ідентифікації правоохоронців

Було зафіксовано порушення правил носіння засобів персональної ідентифікації з боку співробітників/ць ГУНП і ПОП (відсутність жетонів). Зокрема, у співробітників/ниць ГУНП були відсутні будь-які знаки розрізнення (жетони, шеврони) через надягнуті дощовики. Також у деяких працівників ПОП були відсутні номерні знаки та наліпки на бронежилеті з написом "Поліція". Спостерігачками було зафіксовано частину правоохоронців, які, очевидно, брали участь в охороні громадського порядку без форменого одягу та/або належних знаків розрізнення.

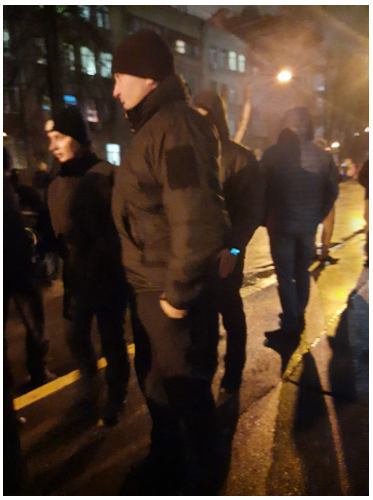

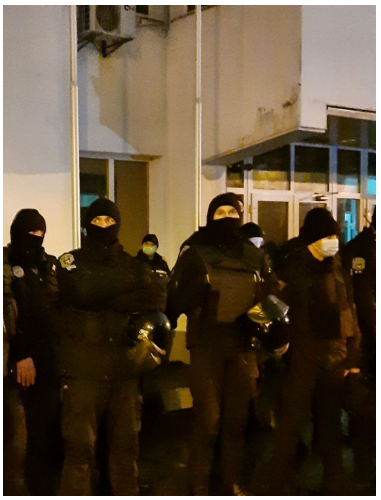

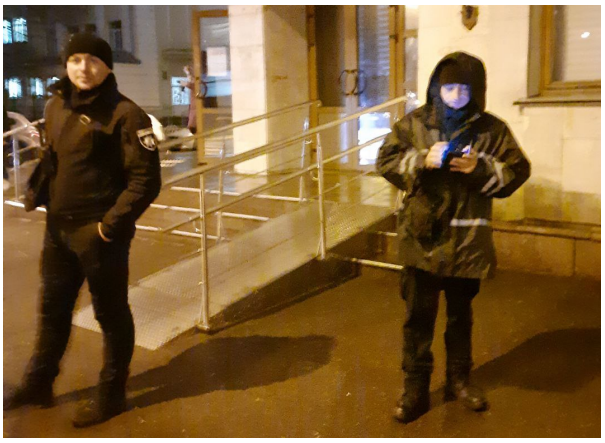

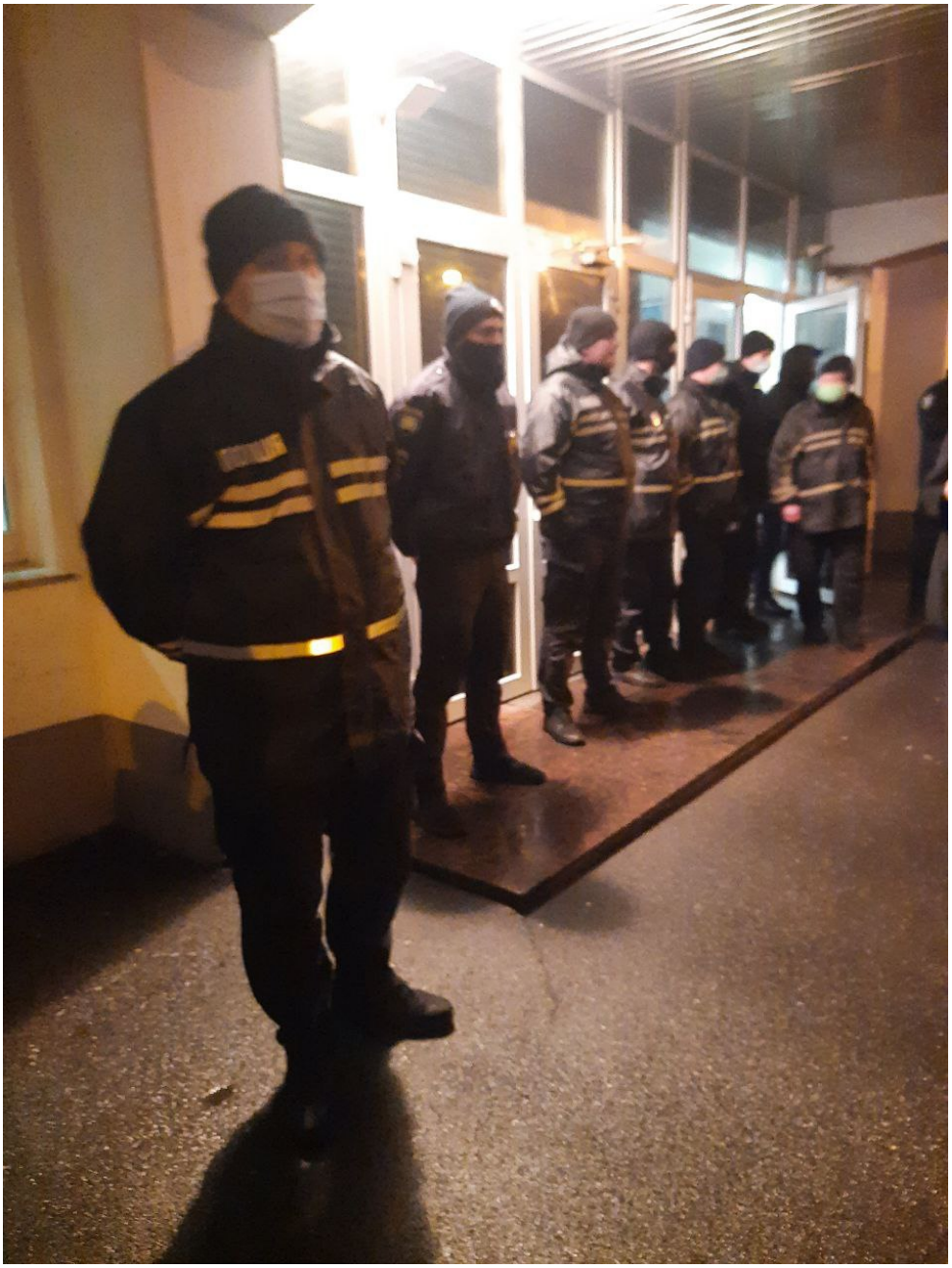

Розділ II. Висновки та рекомендації.

Забезпечення свободи зібрань є доволі складним завдання для влади. Особливу складність це завдання становить для поліції, яка несе основну відповідальність за забезпечення можливості провести зібрання і разом з тим підтримання громадського порядку.

Загалом, роботу правоохоронців під час паралельних зібрань під будівлею МВС в Києві 29 листопада, можна оцінити як успішну. Серед очевидного позитиву у роботі поліції - уможливлення безпечного проведення двох паралельних (опозиційних одне до одного) зібрань на прилеглих локаціях та надати можливість усім акторам вулиці реалізувати свою свободу на мирне висловлювання позиції в публічному просторі.

Проте, слід зазначити кілька серйозних проблемних тенденцій, які ми продовжуємо фіксувати під час моніторингів на мирних зібранням, зокрема під час цієї акції:

1. **Проблема ідентифікації.**

Дощовики, які є частиною форменого одягу правоохоронців у похмуру погоду, повністю закривають усі засоби персональної ідентифікації (жетони, шеврон підрозділу та шеврон НПУ). Ця проблема фіксується групою громадського спостереження не вперше. Окремо також було зафіксовано співробітників ПОП та ГУНП не в дощовиках, які також не мали достатньо засобів персональної ідентифікації (жетони, номерні знаки).

2. **Неповага до ролі громадських спостерігачів/ок під час забезпечення свободи мирних зібрань співробітникам/цями поліції, зокрема представниками підрозділу Поліції особливого призначення.**

Протягом усього спостереження було зафіксовано окремі випадки директивних вигуків адресованих спостерігачам/кам щодо їх ролі на зібранні *(типу: "рахуй не нас, а учасників!")*. Окремо слід відзначити випадок, коли співробітник ПОП підійшов до спостерігачки та застосовуючи силу (помірну, без нанесення ушкоджень) розвернув її у інший напрямок

Рекомендації Національній поліції України:

1. Взяти під належний контроль дотримання співробітниками/цями Національної поліції України, що залучаються до охорони громадського порядку під час мирних зібрань, правил носіння однострою та ЗУ «Про Національну поліцію України» у тих частинах, що стосуються носіння знаків розрізнення та спеціального жетона, видимості номерів на шоломах та заборони їх приховування.
2. Покращити дизайн дощовиків, як частини форменого одягу співробітників правоохоронних органів, що залучаються до охорони публічного порядку на мирних зібраннях, для надання можливості співробітникам/цям правоохоронних органів носити на них видимі засоби персональної ідентифікації (жетони, шеврони та номерні знаки).
3. Провести роз'яснювальну роботу з особовим складом, особливо зі співробітниками підрозділу Поліції особливого призначення, про важливість ролі незалежних спостерігачів, що здійснюють спостереження зокрема за діями поліції на мирних зібраннях. *Нагадаємо, за позицією БДІПЛ/ОБСЄ[3]: "Вони можуть відігравати позитивну роль в спостереженні за ситуацією в сфері прав людини. Органи влади несуть відповідальність за сприяння їхній присутності на таких заходах (ред. мирних зібраннях), а спостерігачі повинні мати можливість вільно пересуватися під час зібрань.*
4. Поступово зменшувати присутність військових формувань під час охорони громадського порядку на мирних зібраннях.

[3] https://www.osce.org/files/f/documents/e/8/140366.pdf

Фотогалерея

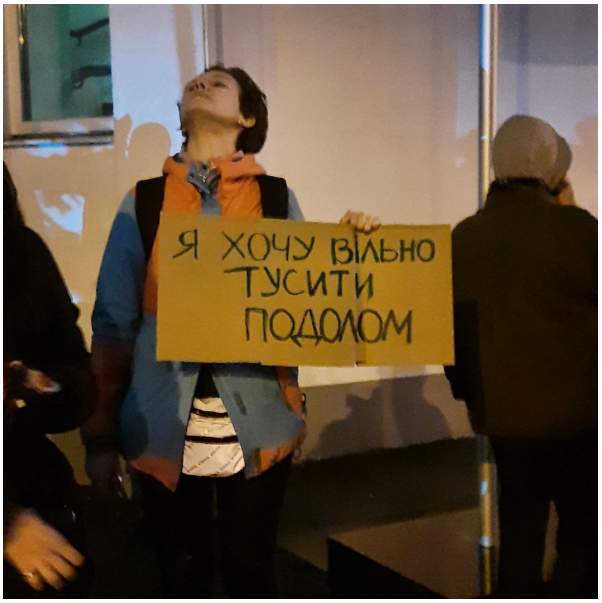

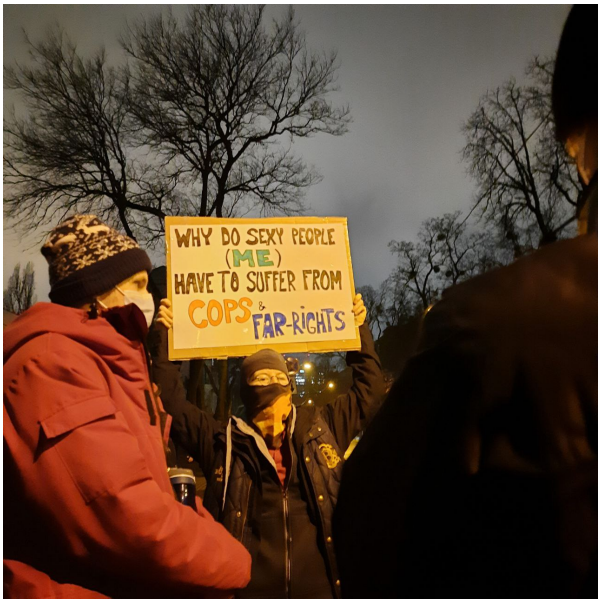

фото з зібрання

Загін Червоного хреста

Рятувальники пожежної команди НГУ

правоохоронці та військовослужбовці під час охорони публічного порядку на зібраннях

Команда, що здійснювала моніторинг та підготувала звіт:

Уляна Щудло
Мар'яна Щудло
Катерина Помазанна

У випадку будь-яких питань щодо звіту звертайтесь, будь ласка, на електронну пошту
ozon.monitoring@gmail.com

Звіт підготовлено групою громадського спостереження "Озон" / Центр Громадянських Свобод.

Відповідальна за випуск: Помазанна Катерина